

ÚR KJARABARÁTTU VÍSISMANNA

ÚR VIÐTALI VIÐ KARL G. SIGURBERGSSON

Það fer ekki á milli mála, að í stéttarfélagi eins og Vísi, þá eru það kjaramálum sem eru aðal viðfangsefni félagsins. Við höfum lítillega minnst á þann þátt, en okkur leikur forvitni á að skyggnast aðeins betur um það svið. Karl G. Sigurbergsson hefur gegnt formennsku í Vísi lengur en nokkur annar, eða frá árinu 1961 til 1978. Á þessum árum hefur starfsemi stéttarfélaga eflst mikil og áhrif þeirra aukist. Við héldum því til fundar við Karl og báðum hann að rifja upp nokkra þætti úr sögu Vísins hvað kjaramálabaráttu snertir.

Fyrst biðjum við þó Karl að geta aðeins um uppruna sinn, því það er ávallt forvitnilegt að komast að því, hvaðan menn eru ættaðir.

Karl sagðist vera fæddur og uppalinn á Fáskrúðsfirði, en hefði ungr flutt með foreldrum sinum til Reykjavíkur. Eins og aðrir ungarir menn á þeim tíma, þá var hann til sjós og því lá beint við að fara til náms í Stýrimannaskólanum. Karl rédist sem stýrimaður með Þorsteini Þórðarsyni skipstjóra á Björgvin KE 82. Síðan var hann með bátinn í tvö ár, eftir að Þorsteinn tók við öðru skipi. Árið 1955 fluttist Karl alfaríð til Keflavíkur.

En gefum nú Karli orðið.

Afskipti míni af kjarabaráttu í Vísi hófust strax og ég tók við formennsku. Þetta var í janúar 1961 og eins og oft ádur, þá lá ekki fyrir fiskverð. Til að þrýsta á, þá hafði samningum verið sagt upp fyrir áramót. Ekki tókust samningar á takalaust, því við fórum í verkfall. Það var svo samið 14. febrúar. Í þessu verkfalli kom upp sú staða, að bátar utan af landi voru að róa í verkfallinu. Svo var meðal annars um báta frá Húsavík sem lögðu upp í Sandgerði. Verkfallsverðir fengu þá fyrirmæli frá samninganefnd um að stöðva þessa báta og var það gert. Það gekk ekki þegandi og hljóðalaust



Óryggismál sjómanna og þeir aðstaða í höfnunum hafa ávallt verið ofarlega á blaði hjá Vísi. Myndin sýnir báta í Keflavíkurhöfn undir mikilli ágjöf.

fyrir sig, því það kom til nokkurra átaka við þær aðgerðir.

Árið 1962 kom upp merkileg deila, sem staðfesti þessa þörf svo ákvæðið, að ekki þurfti um að deila. Þá reis ágreiningur við L.I.U. um hvaða samningar ættu að gilda við uppgjör á sumarsíld-veiðum. Árið ádur, þ.e. 1961 hafði L.I.U. sagt upp hásetasamningum, sem í gildi voru frá 1958 með breytingum 1959, en Félagsdómur dæmdi þá uppsögn ógilda gagnvart Verkalýðs- og sjómanna-félagi Miðneshrepps.

Á þessum árum voru kjör yfirmana, annarra en skipstjóra, miðuð við tiltekið margfeldi af hásetahlut, þannig að iðulega kom fyrir, að breytingar voru gerðar á kjörum háseta, að þær höfðu sjálfkrafa áhrif til breytinga á kjör yfirmana. Samningur yfirmana sem undirritaður var 14. febrúar 1961, byggðist á samningi undirmana frá 1958 með áorðnum breytingum 1959.

Hinn 10. maí 1962 sagði L.I.U. þessum samningi við yfirmenn upp. Þetta vildum við í stjórn Vís-

is ekki sætta okkur við, þar sem uppsögnin var byggð á mjög hæpnum forsendum, eða vegna gengisfellingar, er gerð var með lögum 4. ágúst 1961. Við fengum því F.F.S.Í. til að höfða mál fyrir Félagsdómi vegna þessa.

Nú hafði ekki náðst samkomulag um kjörin, þegar síldveiðar höfust, þar sem allt var í óvissu með lögmæti uppsagnarinnar á samningnum. Því setti þáverandi ríkisstjórn, svokölluð viðreisnarstjórn, bráðabirgðalög hinn 24. júní 1962, þar sem svo var mælt fyrir um, að gerðardómur skuli ákvæða kaup og kjör skipverja á síldveiðum, ef samningar takist ekki.

Gerðardómur ákvæð svo hinn 25. júlí kjör háseta, sem voru mun rýrari en fyrir lá í samningi frá 1958 og 1959. En degi síðar, eða 26. júlí dæmdi Félagsdómur ólögmæta uppsögnina á samningi yfirmana, á þeim forsendum, sem lagðar voru fram, að L.I.U. hefði ekki notfært sér hinn samningsbundna uppsagnarfrest, sem miðaður var við 1. nóvember

1961, og þar með fyrirgert rétti sínum til að segja upp á forsendum gengisfellingarinnar sem gerð var árið ádur en uppsögn var tilkynnt. Þegar að uppgjöri kom, fyrirskipaði L.I.U. félagsmönnum sínum að gera upp samkvæmt gerðardómnum, sem var þeim hagstæðari og var það gert í öllum tilfellum að mig minnr. Gerðardómurinn var þar af leiðandi hafður til viðmiðunar gagnvart yfirmönnunum.

Þessu vildum við ekki una, svo að F.F.S.Í. var enn á ný fengið til að höfða mál fyrir Félagsdómi gegn L.I.U., nú fyrir hönd stýrmanns og vélstjórnans á m/b Hrönn II. frá Sandgerði. Þar var þess krafist, að gert væri upp miðað við þann samning, sem ádur hafði gilt og var í gildi fyrir undirmennina í Verkalýðs- og sjómanna-félagi Miðneshrepps.

Er skemmt frá því að segja að málið vannst.

Ég man einnig eftir því að 1969 kemur upp mikil deila í samningaviðræðum og var boðað til verkfalls 9. janúar. Við vildum ekki ganga til samninga, fyrir en sérstaklega tvö mál hefðu hlotið nágilegt brautargengi að okkar álti. Þetta voru lifseyrismál og fædiskostnaður. Hlutaskipti voru reyndar einnig í sviðsljósini. Allsherjarverkfall skall á, og hvorki gekk né rak í samningaviðræðum. Þá lagði Torfi Hjartarson sáttasemjari fram miðlunartillögu og var hún felld. Ekki urðu samningaviðræður legnri í þetta skipti, því sett voru lög frá Alþingi þann 18. febrúar sem bundu enda á þessa deili. Í þeim var að finna samkomulag um þessi tvö atriði, lifseyrismál og fædiskostnað, þannig að a.m.k. hálfur sigur vannst, þó ekki væri komið til fulls til móts við okkar kröfur.

Við sláum nú botninn í þetta viðtal við Karl. Við þókkum honum kærlega fyrir spjallid um leid og við óskum honum til hamingju með afmæli félagsins. H.H.